בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תס"ג

י"ו ט
שביעי של פסח
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים עכשיו באמצע **ימי פסח הקדושים** - 'חול המועד', והתחלנו את הימים הקדושים של **ספירת העומר**, ימים שאפשר לכל אחד ואחד לחדש עצמו בהם בעבודת השם יתברך.

יצאנו ממצרים, והופיע עלינו מלמעלה אור גדול, ועכשיו אנחנו בימים שצריכים **להתחזק**! למה צריכים להתחזק? כי כשמאירים לאדם בפתאומיות אור המאיר כברק הבהיר, ומרימים אותו למקום מאד גבוה, אח"כ יש לאדם ניסיון, שהוא אומר לעצמו: **'איפה אני עכשיו?... מה קרה לי?... להיכן הלכה לי כל ההארה הזאת?... מדוע פתאום אני מרגיש שחזרתי אל שיגרתי הרגילה?... מה נשאר בתוכי מכל מה שהרגשתי?'...**

אבל בעבודת השם יתברך כך זה הולך, כן הוא בכל חיי האדם - מיום שהוא נולד עד יום שהוא צריך לחזור למקום שורשו בעולם העליון, וזה צריך להיות כל העניין שלו: תמיד לכסוף ולהשתוקק להתקרב להקב"ה! זה בלתי אפשרי 'בפעם אחת', וכדאיתא בזוהר הקדוש על הכתוב אצל אברהם אבינו (בראשית כד, א) "וְאַבְרָהָם זָקֵן **בָּא בַּיָּמִים**", שאדם עלול לחשוב: הרי אברהם אבינו הוא אבינו הראשון, והוא הראשון שגילה ופרסם האמונה הקדושה בעולם, האב הראשון של עם ישראל, ומן־הסתם שהוא הגיע לענייננו בכל תוקף בזמן קצר... אומר הזוהר בפירוש: לא ולא! אברהם אבינו הוא "**בָּא בַּיָּמִים**" - בכל יום הוא הולך עוד מעט ועוד מעט! וזה כלל: **אדם לא מגיע לענייננו כך בפעם אחת!**

ואף רבינו הקדוש, שהיה בזה העולם 38 וחצי שנים בלבד, וכי הוא הגיע לעניינו בפתע פתאום?... רבינו לימד שלא־כן עבודת האדם, והעיד על עצמו בפירוש: **"אם הייתי יודע פעם, מה שאני יודע עכשיו, הייתי עושה ביום אחד ובשעה אחת עבודות שעשיתי כל משך ימי חיי!"** - מה הלימוד בזה? שאדם צריך **תמיד** להתחזק מחדש - בכל יום! ולא להתבלבל מהשעה הקודמת, מהיום הקודם, מהשבוע הקודם - **כל יום ויום!**

וזו כל עניינה של **מצות ספירת העומר**, וכמוסבר בדברי רבי נתן (ליקוה"ל, הלכות ספירת העומר), שהיא חורטת באדם את העניין הזה - **'לספור את הימים שלו'**, וידע שבכל יום מגיעה לו עוד קדושה! וכמו שאנחנו אומרים בתפילה שאחר ספירת העומר (מה אנחנו מבינים בזה?... אבל כך מקובל אצל עם ישראל, שבכל יום אחר שסופרים את הספירה, אומרים את התפילה הזאת - "רבונו של עולם"), שנזכה לתקן את העניין של אותו היום; לדוגמא: היום (יום ד' לעומר) מאירה הספירה **"נצח שבחסד"**, ומובן לכל אחד שזו הארה גדולה של ענין רבינו ז"ל - **'נצח'**, שעניינו הוא "נצח", ושמו הקדוש בגימטריא **'נצח'**, וכן בגימטריא **'פסח'**, וכן בגימטריא מילה קדושה שאנחנו אומרים אותה בכל יום בימים אלו, שמתפללים בתוך אמירת ההלל: **"אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָּא"** - **'הִצְלִיחָה'** בגימטריא 148.

הכלל, כל עניינו של רבינו הוא **'נצח'**, אבל ל**'נצח'** לא מגיעים "ברגע אחד"... אדם לא יכול 'לקפוץ' לזה בלי שום הכנה מוקדמת... אלא בכל יום הוא **'סופר'** - הוא מנסה כל יום להתקרב עוד ועוד!

רבינו לימד אותנו את העניין של התבודדות - לדבר להקב"ה, ובדרך כזאת אדם **'תופס את היום'**! כי הנה הימים עוברים - עוד יום ועוד יום, ואם אדם זוכה - הוא הולך לבית־הכנסת, הוא מניח ציצית ותפילין, ותופס נקודות טובות, אבל איך אדם עושה **'חוֹתָמֶת'** על היום הזה? על־ידי התבודדות!

ואת הלימוד הזה קונים מימי הספירה - **מ"ט ימים** שסופרים אותם בפה מלא: **"היום ארבעה ימים לעומר"**, ולוקחים את זה לכל השנה כולה, כי אדת הספירה הזאת אדם צריך לספור בכל יום - **בפה מלא!** הוא מתחיל להתבודד: **'רבש"ע, היום יום חמישי של חג הפסח, י"ט ניסן, תשפ"ה, אני סופר את היום הזה!'**, וכן היום שבא לעולם - כל אחד יש לו את יום־ההולדת שלו - **אני כבר בעולם עשר/עשרים/שלושים שנה, כל אחד כפי ענייניו, הוא אומר להקב"ה: 'הנה אני כאן בזה העולם כך וכך שנים, ויש לי מטרה! אני רוצה להגיע לאיזה מקום!'...**

יש לשון המוזכרת הרבה בדברי רביז"ל ור' נתן: **"יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְמַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ"**;

זה מפשט שכולל המון... והעניין בזה, כי אדם צריך להגיע לאיזה מקום... אדם הגיע לזה העולם עם 'תכלית'!

בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קפ"ח, מדבר רביז"ל גבי אבדות האדם, שצריך להגיע אל הצדיק לקבלן, ורבינו אומר שם (וזה תיקוני־זוהר מפורש): **'קֹדֶם שֶׁיּוֹצֵא הָאָדָם לָאֲוִיר הָעוֹלָם, מְלַמְּדִין וּמַרְאִין לוֹ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת וְלַעֲבֹד וּלְהַשִּׂיג בְּזֶה הָעוֹלָם'**; ובזה לא יכולים לדמות אחד לשני, כי לכל אחד יש את העניין שלו! לכל אחד יש את הנשמה שלו, כל אחד מגיע מן המקום שלו, ולכל אחד זה מוגבל בתוך השם שלו[א], ואין אחד דומה לחברו, וכל אחד **"צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְמַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ"**, ואיך יגיע לזה? וכי ב'יום אחד' יגיע "למה שצריך להגיע"?! זה לא 'הולך' ככה... **כל יום הוא מתחיל עוד הפעם ועוד הפעם, והוא 'סופר' כל יום ויום!**

וזו מהות מצוות ספירת העומר, שנותנת לנו את הכח לקבל את הלימוד הזה, ועל־כן סופרים כל יום - לחקוק בנו את העניין הזה. ודרכם של צדיקים היה לספור את ספירת העומר **כמה פעמים ביום**, ולא רק פעם אחת. אמנם מדינא, המצווה היא לספור פעם אחת, אבל צדיקים היו סופרים כמה פעמים[ב], לדוגמא ספירת היום: **"הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר"**, שהוא כנגד תיבת **'יְמִינְךָ'** שבתפילת "אנא בכח", וכנגד תיבת **"יָאֵר"** במזמור 'למנצח'; היום יש ענין של **'יָאֵר'** - אור גדול! שזה העניין של **'נָצַח שֶׁבְּחֶסֶד'**, העניין של רבינו שהוא **מאיר** לנו בכל החיים שלנו, וגם **'ימינך'** הוא עניין של "נצח" - ענין של 'ימין', היינו שאדם יתחזק בחיים שלו! **החיים הם לא קלים, ומה הכוונה 'לא קלים'? אדם רוצה**

א. וכמובא בשיחות־הר"ן (סימנים מ"ד, צ"ה), שבתוך השם של האדם טמון כח פעולותיו בזה העולם. וכמובן, מדברים באופן שאדם זכה לקבל שם קדוש, ולא נתנו לו שם של עצים ואבנים... ולכן כשנותנים שם לתינוק - בן או בת - צריכים לתת שם עם משמעות!

וכשאמר רביז"ל את אותה השיחה, הזכיר לדוגמא את תלמידו מקורבו משמשו ר' שמעון, שכל עניינו מונח בתוך שמו, והזכיר אז: **שִׁמְעוֹ"ן** אותיות **מָ"שׁ עָו"ן**, היינו שאדם **מסיר** את **העוונות**.

ועוד אמר רבינו אז, שלא יחשוב האדם, שכל מי ששמו **'שמעון'** יש לו את אותו העניין והתכלית, וכלשון שם: **'אַל תִּטְעֶה אִם אֹמַר לְךָ הֵיכָן אַתָּה מָרְמָז, שֶׁגַּם אָדָם אַחֵר שֶׁשְּׁמוֹ כְּשִׁמְךָ אַחִיזָתוֹ גַּם כֵּן שָׁם, אַל תֹּאמַר כֵּן'**; כי לכל אחד יש את הצירוף שלו והעניין שלו.

ומסיים שם ר' נתן: **'וּמִכָּלָל דְּבָרָיו הֲבִנְנוּ שֶׁכָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ וּבְחִינָתוֹ כֵּן יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה צָרוּף וְרֶמֶז'**.

ב. ומנהג צדיקים לספור בעיקר היכן שמזכירים את מזמור "למנצח" ותפילת "אנא בכח", וכך יכולים לזכור לחזור על ספירת היום, בתפילת שחרית: לפני שאומר "אנא בכח", הוא סופר **'היום ארבעה ימים לעומר'**, ומכוון בתיבה: "אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ" - היום הרביעי. וכן קודם שאומר "למנצח" [שאומרים קודם 'ברוך שאמר'], סופר את ספירת אותו היום - **'היום ארבעה ימים לעומר'**, ומכוון כנגד המילה (מן הפסוק השני) "יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה".

שהכל ילך לו 'חלק' - "בלי מניעות ובלי בלבולים"... זה לא ככה!

אנשים רגילים לבקש שיברכו אותם שיזכו לדברים מסוימים **"בלי מניעות"** [לדוגמא: כשרוצים ברכה להגיע לציון רביז"ל, מבקשים "שאזכה להגיע **'בלי מניעות'"**... או: "אזכה לשלום־בית **'בלי מניעות'"**...], אבל אני לא יודע אם זו 'ברכה'... וכי אפשר שיהיה כזה דבר **'בלי מניעות'**?... רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' סו) שהמניעות בונות את האדם! אם אדם יודע איך לקבל את העניין של מניעות, **המ'נ'י'ע'ו'ת'** מתהפכים **לנ'ע'י'מ'ו'ת'**, כלומר: **אמנם יש לך מניעה, אבל המניעה היא לא כדי 'לזרוק' אותך ו'לרחק' אותך, המניעה היא בשביל לְקַדֵּם אותך!**

רבינו אומר (ספהמ"ד, אות ניסיון, סעיף א), ש**'ניסיון'** מרים ומגביה את האדם, כי **'נס'** הוא לשון הרמה והגבהה, וכמ"ש (ישעיה סב, י) "הָרִימוּ נֵס עַל הָעַמִּים", וכן כתיב (תהלים ס, ו) "נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵס לְהִתְנוֹסֵס", ואיתא במדרש (בר"ר נה, א) על הפסוק (בראשית כב, א) "וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם" - שהקב"ה הרים וניסה את אברהם אבינו מעלה מעלה, וכן הוא אצל כל אחד: יש שהניסיון שלו הוא מצד עצמו - התגברות המידות לא טובות, תאוות רעות שמתגברות עליו, ואומר: "זה סימן שאני לא שווה כלום"... **והוא לא מבין שהמניעות הללו הן כדי שתכניע את עצמך ותבין שזה מה שעליך לתקן! מכל אלו המניעות, מכל הדברים שעוברים עליך, זה הלימוד בשבילך שתדע במה אתה יכול להשלים את עצמך!**

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' כו): איך אדם ידע היכן הוא צריך למסור עצמו ביותר בשעת תפילה? היכן שיש לו התגברות מיוחדת! ורבינו מלביש זאת במאמר של הסבי־גבי־אתונא ששאלו את רבי יהושע בן חנניה (בכורות ח:): אפרוח שֶׁמֵּת בתוך קליפתו, מהיכן יצאה נשמתו? הלא הקליפה סגורה... ענה להם רבי יהושע בן חנניה: מאותו המקום שנכנס - משם יצא... **הלימוד יוצא מדברי רבינו שם: היכן אדם צריך למסור נפשו בתפילה? במקום שמתגברים עליו הבלבולים!** הנה אדם רוצה להתפלל, ופתאום מתגברים עליו בלבולים שונים וכו', ואדם אומר: "זה לא בשבילי"... ומתייאש. **אומר רבינו: כל אלו הבלבולים מגיעים אליך כדי שאדרבה, שם מבקשים ממך למסור נפשך!**

ומה זה 'למסור נפשך'? לבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי! אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּךָ, אֲנִי רוֹצֶה מֹחַ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, אֲנִי רוֹצֶה אֶת זֶה!'...**

ואמר מוהרא"ש ז"ל, שזהו כלל בכל חיי האדם: הדבר שהאדם מתגבר עליו ביותר - זה סימן שדווקא שם עליו להתמקד! אם יש דבר שקשה לו ביותר

להתמודד - יש לו כל מיני משיכות לא טובות, מתגברות עליו כל מיני תאוות, והוא חושב "מה אני... אני לא שווה כלום"... **אדרבה ואדרבה! בזה מראים לך מהם הכוחות שלך! כל הכישלונות שלך, כל מה שנראה לך כ'חלישות' וכ'כישלון', זה בעצם סימן על גודל קדושת נשמתך!**

והעניין הזה מובא בדברי האר"י הקדוש (שער יציאת מצרים), כשמדבר מכל העניין של ירידת נשמות ישראל לגלות מצרים, שזה היה כדי לתקן את מה שאדם הראשון היה צריך לתקן - אחר שפגם בעץ הדעת, ונפרש מאשתו, והיו באים רוחות ומחממות אותו, ומן הכישלון הזה נבראו כל מיני נשמות, ואומר האר"י הקדוש, שהיו אלו נשמות גבוהות מאד, ואכן זה היה 'פגם' - שאדם הוא ירוד בשאול תחתית, ובפרט כשנכנסו למצרים - הם היו עוד יותר בשאול תחתית, ולא יכול להיות עוד טומאה יותר מזה... ועכשיו מה עושים? תיקון! וכל ההתגברות הזאת היא דווקא מחמת מעלת הנשמה, וזה מה שאומר שם האר"י הקדוש: **דווקא על הנשמות הגבוהות והקדושות מתגבר היצר־הרע ביותר!**

והאריז"ל מזכיר שם את דוד המלך, שעבר עליו כ"כ הרבה בחייו[ג], וכל זה דווקא מחמת שנשמת דוד המלך היא נשמת משיח, כי "דוד מלך ישראל חי וקיים", וממנו יצא המשיח, ולכן דייקא עליו עוברים כ"כ הרבה מניעות ובלבולים!

הכלל, אומר האר"י הקדוש: **תדעו, שדווקא על הנשמות הקדושות, עליהן מתגבר היצר הרע יותר!** ואם היה לו לאדם השכל הנכון, כשרואה את כל ההתגברות שיש עליו בכל העניינים שלו - מהתאוות שלו, מכל המשיכות-לא-טובות שלו, מכל הבלבולים שלו, כל ההתמכרות שיש לו לכל מיני שטויות - הוא היה יודע שזה מראה ומורה על גודל יקרת נשמתו, וכך היה זוכה להפוך את זה מן ההפך אל ההפך! הוא רואה את כל ההתגברויות האלו, ויודע שזה סימן מובהק '**כמה גדולה נשמתך**'!

ג. אי-אפשר לנו לתאר מה עבר דוד המלך בחייו! אפילו על לידתו אמרו שהוא לא נולד בכשרות (הוא נולד מאביו ישי, ואמרו שנולד משפחה וכו'), וכולם ביזו אותו, וגם במעי אמו הס"מ רצה להמית אותו, ואיתא בזוה"ק (שמות רלה.) על הפסוק (תהלים כא, ה) "חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ", שלא היו לדוד המלך חיים מעצמו, אלא שבעים שנה שנתן לו אדם הראשון [ובמקום אחר כתוב שהאבות הקדושים ויוסף הצדיק נתנו לו כמה שנים], וכבר שנולד - כמה עבר עליו!
מוהרא"ש היה רגיל לומר, שלא מצינו בהיסטוריה מישהו שעברו עליו כ"כ הרבה מניעות ובלבולים כמו דוד המלך! הלך מקטנותו - שהאחים שלו ריחקו אותו וכו', ואח"כ כשהתחתן - עבר עליו מכל הצדדים: מצד חמיו, מצד אשתו, ועל כולם - מצד הבן שלו, רח"ל... מי שלומד קצת תנ"ך - רואה אילו דברים עברו על דוד המלך, וכן רואים במזמורי תהלים - "בָּרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ" (ג, א), "בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי שָׁאוּל" (נז, א), דוד המלך עבר דברים לא קלים במשך כל ימי חייו! **ומה הוא עושה? הוא בורח להקב"ה!**

זה מה שהצדיקים מלמדים אותנו, ואדם שלא זוכה לקבל את הלימוד הזה, אז הוא אפילו לא 'מתחיל' לדעת מכל זה - הוא לא יודע אם הוא 'רחוק', אם הוא 'קרוב'... הוא תינוק שנשבה... הוא לא קיבל חינוך אמיתי ונכון... משא"כ אם זוכה לשמוע ולקבל את החינוך הנכון, הוא יודע היטב: **דווקא מחמת שמתגבר עלי היצר הרע ביותר, ומושך אותי לכאלה מקומות בלתי טובים, ואני כבר נמצא על סף-יאוש, אם אקח את הלימודים האמתיים של רבינו אתחזק מזה ואדע היטב: 'ככה? זה מה שהס"מ עושה לי? אני אהפוך את זה מן ההפך אל ההפך! אני אבין שדווקא מזה עלי לחזור ולהתקרב ולהתקדם!'...**

וכאמור, זה לא הולך "ביום אחד"... אין דבר כזה שאדם יגיד: 'בסדר, אני החלטתי וגמרתי בנפשי שמעכשיו אני מתחיל מחדש, וזהו!' ואכן הוא מתחזק ומתקדם וכו', אבל הנה פתאום הוא עוד שוב נפל... שוב חזר חזרה... ונכנס לחלישות הדעת, ונשבר לגמרי... **אבל כך צריך להיות! אדם מוכרח תמיד תמיד להתחיל מחדש! בלי זה - זה לא 'ילך'...**

וזהו הלימוד של **ספירת העומר**, שאנחנו סופרים '**כל יום ויום**'! וכמו שהתחלנו לומר, העניין בזה הוא, כי בליל פסח מגיע לנשמות ישראל אור גדול מאד, אבל האור הזה מגיע בבחינת '**קטנות**' ו'**גדלות**' ביחד[ד], וזה מרים ומגביה את האדם עד שהוא למעלה מן הכל - ה"קטנות" וה"גדלות" יחדיו! מתחילים עם **הקידוש** - שזה מוחין גדולים, מורה על 'גדלות', ואח"כ אוכלים את **הכרפס** - שזה מורה על 'קטנות', אבל כל זה הוא "**סֵדֶר**"! - הכל בסדר... **דווקא זה נקרא "לֵיל־הַסֵּדֶר" - כי זהו ה"סֵדֶר"!**

וכל זה חוזר בימי הספירה, שאז בכל יום ויום חוזרים עוד הפעם לכל הדברים האלו, ומקבלים את הלימוד של '**לספור את היום**'! אדם מתעורר: "**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר - אֲנִי מַתְחִיל מֵעַכְשָׁו! אֲנִי לֹא מְסֻתָּכֵל אֲחוֹרָה, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה קּוֹרֶה אִתִּי, אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת הַיּוֹם הַזֶּה - "בָּא בַּיָּמִים"!**

רבי נתן אומר: **אם אדם זוכה בימי הספירה להתחזק ו'לספור את הימים' שלו, בזה הוא חורט בנפשו את הכח הזה - לספור כל ימיו! ו'לספור את הימים'** אין הכוונה שהוא יישבר מן הגיל שלו - שכבר עבר עליו מה שעבר... **לא משנה בן כמה אתה עכשיו - עשרים/שלושים/ארבעים, 'אני מתחיל עכשיו לחזור להקב"ה!'...** במה? "**במה שקשה לי!**"... - ה'שלום־בית'

ד. כמו שדיברנו מזה כבר באריכות (ליל שבת קודש פרשת ויקרא, שבת הגדול חלק א').

שלך "על הפנים"? אדם עלול לחשוב: "זה סימן שזה לא טוב, וזהו"... **לא ולא! דע לך שאדרבה, אם ככה שלום־הבית שלך - זה סימן שיכול להיות לך השלום־בית הכי נפלא! הכי 'גן־עדן'!** רק אם יהיה לך שכל, ותלמד את העצות הנכונות של הצדיקים... אם אדם הוא 'מרים ידיים' וברוח, על זה אומרים חכמינו הקדושים (סוטה מד:): **"תחילת ניסה נפילה"** - כשאדם בורח, זו הנפילה שלו [הגמרא אומרת שם למעשה, שצ"ל **"תחילת נפילה ניסה"**, ושני הלשונות זה אותו ענין, שכשאדם בורח - זו הנפילה שלו] ברחת? זו הנפילה שלך! **יש רק מקום אחד לברוח**, לאן? לקדושת הדיבור!

ואמרנו את זה בתוך ההגדה בליל פסח: **"וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה - אנוס על פי הדיבור"**; ופירוש העניין בפשטות, שזה עוסק בעניין אברהם אבינו, שהוא שאל (בראשית טו, ח) "בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה", והקב"ה אמר לו "יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ" וגו', וזהו **"אנוס על פי הדיבור"** - שירדנו למצרים עפ"י אותו הדיבור של הקב"ה לאברהם אבינו.

אבל יש בזה לימוד נורא ונפלא - עפ"י הלימודים של רבינו: **"אנוס"** - אם אדם צריך לברוח ולנוס[ה], להיכן ינוס ויברח? **"על פי הדיבור"** - יש לי רק מקום אחד לברוח: **'אל הדיבור'!** אני אגיד להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֶה מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי, וַאֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן! אֶפְשָׁר לִי לַהֲפֹךְ אֶת הַכֹּל!'**... ואף שקשה לי עם עצמי, מתגבר עלי יצרי, והוא ממש סוחב אותי לכל מיני התמכרויות לא טובות - כי אדם שהוא לא זוכה, הוא מתמכר ה"י לסמים, לשתיה, ולכל מיני דברים לא טובים, אבל הנה הוא התחיל לרחם על עצמו, והיתה לו תקופה שהוא היה חזק, אבל פתאום נפל שוב... הרי אדם הוא לא מובטח על שום דבר, ואם הוא לא עומד על המשמר בחוזק ובתמידות - לפעמים יכול להיות שהוא שוב נופל... ויש אדם שחושב: 'זהו, כבר אין לי תקוה'... **אבל אין דבר כזה! הניסיון הזה, הירידה הזאת, הנפילה הזאת, זה רק לחזק אותך - שתתחיל מחדש!**

ורבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' כה[ו]): **'וְזֶה טוֹעִין הַחֲסִידִים הָרִבִּים' - מי אלו 'החסידים'?** שלושה דורות מתקופת

ה. **'אנוס'** הוא לשון **בריחה**, וכמו כמו שנקרא בעזרת השם יתברך בשביעי של פסח, בעת שעמדו ישראל על הים סוף, ומצרים רדפו אחריהם: "וַיֵּסַר אֵת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם **אָנוּסָה** מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - הם רצו לברוח מפני ישראל, וכמו שאומר התרגום על **'אנוסה'**: **"נַעֲירוֹק"**, כמו לשון של **'עריק'**, לשון 'בורח' [כמו ששומעים תמיד: "עריק מהצבא" - שהוא בורח...], כך אמרו מצרים, אבל אז היה כבר מאוחר... הסוסים נכנסו בתוך הים - ומכאן אתם כבר לא יוצאים...

ו. זה מובא בסוף התורה, בשיחות שאחר התורה, רבי נתן כותב שם: **'וְאָמַר אָז בְּזֶה הַלָּשׁוֹן'**, ומצטט לשון רביז"ל: "ובזה

רבינו התחיל העניין של 'חסידות' - ע"י הבעש"ט הקדוש, ואומר רבינו שהחסידים טועים בעניין הזה, **'שֶׁפִּתְאֹם נִדְמֶה לָהֶם שֶׁנָּפְלוּ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם'** - והם חושבים שכבר אינם שווים כלום... **'וּבֶאֱמֶת אֵין זֶה נְפִילָה כְּלָל, רַק מֵחֲמַת שֶׁצְּרִיכִין לַעֲלוֹת מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה, וְאָז מִתְעוֹרְרִין וּמִתְגַּבְּרִין מֵחָדָשׁ הַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם הַתַּאֲווֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַדִּמְיוֹנוֹת וְהַמַּחְשָׁבוֹת וְהַמְּנִיעוֹת'** - איזו לשון נפלאה של רבינו! לפעמים קוראים בזריזות, ולא משימים על לב את לשונות רביז"ל, אבל רבינו אמר פעם: 'בתורות שלי יכולים לדייק כמו במקרא' - כמו בפסוק, והנה רבינו משתמש כאן עם חמשה לשונות: **'מִתְעוֹרְרִין וּמִתְגַּבְּרִין מֵחָדָשׁ הַקְּלִפּוֹת'** - אדם אומר: 'מה זה קליפה? זה משהו מפחיד... לא רואים את זה'... אז רבינו מסביר מה זה קליפות: **'הַתַּאֲווֹת', 'וְהַבִּלְבּוּלִים', 'וְהַדִּמְיוֹנוֹת', 'וְהַמַּחְשָׁבוֹת', 'וְהַמְּנִיעוֹת'** - רבינו מגדיר את זה בתוך חמש מילים, וזה כולל כבר את הכל...

הנה אדם רצה להתגבר, והחליט בעצמו: **זהו זה! מעכשיו אני אהיה טוב!** והנה פתאום הוא נפל... למה? כי ראו בשמים שאתה רוצה להתחזק, ואתה רוצה **"להגיע למה שאתה צריך להגיע"**, אבל לא נותנים לך 'כרטיס כניסה בחינם' להגיע לזה, אלא מזמינים לך **'מניעות', 'בלבולים'** - כל ה**"קליפות"** שרבינו מסביר כאן, ואם תתגבר בכל פעם מחדש **'לַחֲזֹר וּלְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר הַקְּלִפּוֹת וְהַמְּנִיעוֹת'** - אז תעלה!

ומסיים רבינו: **'אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין זֶה נְפִילָה כְּלָל'** - זה לא 'מניעה'! אדם אומר שזה מונע אותו וכו', אבל **"בזה טועים החסידים הרבה"**! ועל זה בא רבינו הקדוש - ללמד דרך ישרה לכל אלו החסידים שטועים בזה; רבינו הוא נין של הבעש"ט הקדוש - שממנו התחילה תנועת החסידות, והרי ידוע הסיפור שמספרים בשביעי של פסח, איך שהבעש"ט נסע לארץ ישראל, ואצלנו יש את ה'שיא של הסיפור', היא השיחה הקדושה המקובלת מבתו של הבעש"ט - מרת אדל, שאמרה לאביה הקדוש שלא ידאג על הכתבים שיש אתו, כי **'מִמֶּנִּי יֵצֵא בֶּן שֶׁיְּכַתֵּב כְּתָבִים הַרְבֵּה יוֹתֵר יָפִים מֵאֵלֶּה'**... וידוע ומקובל שזה סובב על רבינו ז"ל, שהוא נותן לנו עצות איך להפוך את כל המניעות האלו!

הכלל, רבינו מלמד אותנו: **יש לך התגברות? זה סימן ששם אתה צריך למסור נפשך!** ה'שלום־בית' שלך "על הפנים", ואתה מאשים את עצמך, או את אשתך, או את אחרים - חמיך, חמותך [כל אחד יש לו את הסיפור שלו... יש

טוען החסידים הרבה" וכו'.

שמאשים את הוריו ש'הם מתערבים בחיים' שלו...], **חס ושלום! אם יש לאדם את ההקדמות הנכונות, והוא מקבל את החיזוק הנכון, והוא מציית לדברי הצדיקים, הוא יזכה להפוך את הכל מן ההפך אל ההפך!**

אבל כדי שיהיה לאדם את ההתחזקות הזאת, הוא צריך להאמין... **צריכים אמונת חכמים! רבינו לימד אותנו את כל זה! וכי 'מצצנו מהאצבע' את הדברים האלו?... רבינו כבר הקדים לנו את כל הלימודים של משיח צדקנו!** ואכן, משיח צדקנו תהיה לו עבודה לא פשוטה... הרי הוא יצטרך להחזיר את כל העולם כולו בתשובה... [אדם מסתכל על עצמו: **'להחזיר רק אותי בתשובה כמה זה לא קל... את כל העולם כולו?!'...** אי־אפשר אפילו לחשוב על זה... אבל כל אחד צריך לדאוג על עצמו, ואם הוא יכול גם לעזור לשני - אשרי לו ואשרי חלקו!].

ואיך משיח יעשה את זה? **הדיבורים האלו של רבינו - זה יחזיר את כל העולם כולו בתשובה!** הוא יגלה לאדם: **לא משנה איפה אתה מונח, לאיפה נפלת ולהיכן ירדת, יש לך אפשרות להפוך את הכל! ממש להפוך את הכל! לעלות מתכלית הירידה לתכלית העלייה!** ואדרבה, יתברר לך שכל הירידה שלך היתה למען העלייה! כי בלי הירידה - לא היית מגיע לכל זה...

ונזכיר עוד הפעם: מדברים שאדם זוכה לכל הפחות להרגיש ולהבין היכן הוא נמצא, משא"כ אצל אדם שהוא בבחינת 'מת' - ולא מרגיש שום דבר, הוא לא יודע בכלל אם הוא 'קרוב', אם הוא 'רחוק', לא מרגיש כלום... ומתקיים בו דברי שלמה המלך (קהלת ח, י): **"וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ"** - הוא כבר 'קבר'... ואם תדפוק על קבר - זה יועיל?... הוא לא יבין מה אתה רוצה ממנו... אותו דבר אצל אלו בני־אדם שאינם מכירים בכלל בזה, אבל אתה **'כן'** זוכה להרגיש את זה, אתה מרגיש שאתה ממש בשאול תחתית, **ואם אתה מרגיש - זו כבר מדרגה גבוהה**, לכל הפחות אתה מרגיש משהו... אתה לא מת!

אז אם אתה מכיר בעצמך שזה המצב שלך, וכך אתה מרגיש, אומר רבינו בפירוש (שיחות הר"ן, סימן ש"ב[ז]): **"דֶּרֶך עֵקֶר אֵיזֶ מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"** - אפילו שאדם מרגיש שהוא ב'בטן שאול' - שמורה על מקום מאד ירוד [כמו שאומרת הגמרא (ירושלמי יבמות פ"א ה"ו): **'דיוטא התחתונה שבשאול'**], וגם שם - **"מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"**, גם משם אני צועק להקב"ה!

ז. זו לשון השיחה שם, שמספר רבי נתן: 'פַּעַם אַחַת עָמַדְתִּי לְפָנָיו, וְהוּא ז"ל הָיָה מָנֹחַ עַל מִטָּתוֹ וְנִזְרְקוּ דְּבוּרִים אֵלּוּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "דֶּרֶך עֵקֶר אֵיזֶ מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי" [הֶעֱקֵר הוּא: "מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"].

ואת הפסוק הזה אמר יונה הנביא כשהיה במעי הדג, ולא היה לו שם קל... כי הרי דגים הם בולעים אחד את השני, ואיזו צרה היה שם ליונה... והנה הדג שט לו בים, ומובא במדרש (תנחומא, ויקרא, ח), שיונה הנביא שאל את הדג: 'להיכן אתה הולך עכשיו?' ענה לו הדג: 'הגיע תורי להיות הסעודה של הלויתן'... - הלויתן אוכל הרבה, והגיע זמנו של הדג להיות לסעודתו... אמר יונה הנביא: 'תביא אותי אל הלויתן'... ואכן הדג הביא את יונה הנביא לפני הלויתן, והרי יונה הנביא היה נביא גדול - קדוש וטהור, והוא הראה ללויתן את רוב קדושתו ושמירת הברית שלו, והלויתן ברח ממנו... הוא נבהל מעוצם קדושת יונה הנביא, וברח ממנו למרחקים - 'בו אני לא נוגע'...

ואז אמר יונה הנביא לדג: 'עכשיו תוליך אותי בכל הימים, ובכל התהומות, אני רוצה לראות את כל מה שקורה בים'... וכתוב שם במדרש, ששתי עיני הדג האירו את הים [כמו שתי מנורות], והוא עבר בכל המים ובכל התהומות, עד שהגיע ממש "אל התהום" - לשאול תחתית... ואז זעק יונה הנביא: **"מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"!** - הוא היה שם בתוך התהומות, וראה איך שגם שם אפשר להחזיק מעמד, עד שאכן הוא זכה שהדג פלט אותו, והוא חזר לשליחותו הראשונה. ואמנם גם כשהוא ברח - זה היה לשם שמים, כי הוא חשש שאם אנשי נינוה יחזרו בתשובה, יהיה קטרוג על עם ישראל - הגויים חוזרים בתשובה ואתם לא?... ולכן החליט לברוח "תרשישה" - לאיזה מקום בחו"ל, והפליג עם אניה וכו', כי רוצה לברוח מהנבואה, אבל הראו לו מן השמים: מהקב"ה אתה לא ברוח! ולהיכן **'כן'** ברוחים? **"אנוס - על פי הדיבור!"** אני ברוח אל הקב"ה ע"י הדיבור הקדוש!

הכלל, אדם צריך לדעת בכל מה שעובר עליו - להחזיק מעמד! להפוך את זה! לצעוק להקב"ה! תצעק! **במקום לצעוק על אנשים, במקום לצעוק על אשתך, לך למקום אחד שאף-אחד לא שומע אותך - ותצעק להקב"ה! כמה זה גדול לאדם שעושה כן!**

וזה עניינם של ימים אלו - יציאת מצרים וקריעת ים סוף, שהנה עם ישראל יצאו ממצרים, וחשבו "זהו זה... נפטרנו מכל הצרות"... הם זכו בליל פסח למוחין כ"כ גדולים וקדושים, איזה 'גילוי שכינה' היה בליל פסח לעם ישראל במצרים! וכמו שאומרים בהגדה: **"וּבְמִצְרָא גְּדֹל - זה גילוי שכינה"**, ואם כי אנחנו זוכים להרגיש כ'טיפה מן הים' מן ה'גילוי שכינה' הזה, הרי שבשעת יציאת מצרים היה זה בכל תוקף, כי שם נגלה להם הקב"ה בכבודו ובעצמו, בבחינת: **"לא ע"י מלאך לא ע"י שרף וכו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו"** - איזו התרוממות הרגישו באותו לילה!

והדבר מבואר מכל הפסוקים ומכל מדרשי חז"ל, שעם ישראל זכו אז לדברים גבוהים מאד, והמתינו עד לבוא הבוקר שאז יצאו **'בריש גלי'**, וכמ"ש (שמות יב, מא) **"בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה"!** אחר כ"כ הרבה שנים שהיו במצרים[ח], ואכן זה לא היה 'ביום אחד', אלא המצרים התחילו לקבל את המכות, ומשה רבינו חיזק אותם שוב ושוב 'עוד מעט אנחנו יוצאים מכאן, סבלנות!'.

[אגב, הלימוד הזה של 'סבלנות' הוא לימוד חשוב מאד, שאנחנו מוצאים אותו בקריאת ההפטרה של שבת חוה"מ פסח; אמנם בשנה זו אין שבת חוה"מ, אבל כשיש שבת חוה"מ - כרוב השנים - קורין אז את ההפטרה של "העצמות היבשות" שיחזקאל הנביא החיה. ומי היו אלו ה"עצמות היבשות" שיחזקאל הנביא החיה? אלו היו בני אפרים - משבט אפרים, שהם יצאו ממצרים לפני הזמן. הם ראו שמשה רבינו בא ומחזק אותם, והמצרים מתחילים לקבל מכות, והחליטו שהם יוצאים קודם הזמן המיועד. וזה היה אסור לעשות! אדם צריך לדעת: **דחיקת השעה זה דבר שאסור להיות!**

וזוהי אחת מן המעלות שעש בהתקרבות לצדיקים, שהצדיקים נותנים לנו **'צמצום'**; עפ"י רוב, אדם רוצה להשיג כל דבר במהירות - 'אני כבר רוצה **כבר מיד** להיות צדיק! אני אזרוק את כל השטויות, איפטר מכל התאוות שלי, יהיה לי השלום-בית הכי מקסים, אבל אני רוצה **כבר עכשיו**!'... אבל אדם צריך לדעת שזה לא דבר שהולך 'על רגל אחת', **תתחיל לקחת תרופות! הרופא נותן לך תרופות, ויש מינון שצריכים לקחת - אז תיקח!** וזה לאט לאט ישפיע עליך...

אבל לבני אפרים לא היה סבלנות, והחליטו 'אנחנו יוצאים מכאן'... ואכן יצאו ממצרים לפני הזמן, ואיך יצאו? הלא אפילו עבד לא ברח מעולם ממצרים... אלא הם פרצו ופלשו את זה, והצליחו לצאת... אבל הם לא הספיקו ללכת הרבה, עד שבאו הגויים, וכולם נהרגו... והם נשארו שם - בדרך מיציאת מצרים, והקב"ה אומר ליחזקאל הנביא שיחיֶה את העצמות האלו - **"וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד"**, עצמות יבשות... ויחזקאל הנביא אכן החיה אותם; זה הלימוד של 'סבלנות'].

ואף כשיצאו ממצרים אחר שחיכו בסבלנות - לא הרבה יצאו... חכמינו הקדושים אומרים, שהרבה מתו בשלושת ימי אפלה של מכת חושך; יש כמה שיטות איזו כמות היתה, והשיטה

ח. מדובר על סך-שנים לא מועט, ואמנם ישנם כמה חשבונות לזה - 210 שנים, ובעיקר 190 קושי השעבוד, ובכל אלו השנים היו ממש ב'מחנה הסגר', וכמה צר היה להם!

הסוברת שמתו הכי מעט זה "אחד מחמש", זאת אומרת: 80% לא יצאו... רק 20% יצאו - 'חֻמָּשׁ'! ואף יש אומרים 'אחד מחמש מאות' או 'אחד מחמש אלף', זאת אומרת שהרבה לא זכו... כי לא זכו לקבל את הלימוד של הצדיקים - הלימוד של משה רבינו, ולא האמינו במה שמשה רבינו מחזק אותם, והתייאשו... אבל אלו שהיו חזקים, הם ידעו היטב: משה רבינו אומר 'תחכו' - מחכים! יגיע היום ואנחנו נצא מכאן! ואכן, איזה 'גילוי שכינה' היה אז, שיצאו **"ביד רמה"** - 'בריש גלי', ובוודאי שהמצרים לא מנעו בעדם כלל, אלא ההפך, ואפלו הכלבים לא חרצו לשונם! הכל שקט... **הכל נפתח!**[ט]

והנה, אחר שזכו לצאת מן המיצר אל המרחב, כל אחד חשב: 'זהו זה... הכל בסדר... נפטרנו מכל הצרות האלו, ומעכשיו יהיו חיים טובים ואין לנו לדאוג משום דבר'...

אולם, מה הם רואים פתאום? **"וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו"** - פתאום עוד הפעם נהפכו נגד עם ישראל... **"וַיַּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם עַל כֻּלּוֹ"** - החלו לרדוף אחר בני ישראל, וכמ"ש עוד: **"וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם"** - ואומרים חכמינו הקדושים, שהם ראו גם את שרו של מצרים נוסע אחריהם, והבינו שהם בצרה גדולה... כי זה הניסיון של האדם - יצאת כבר, ומה עכשיו אתה עושה?...

ומובא במדרש, שהסיבה שהביא הקב"ה את כל זה היא מחמת העניין האמור, שהנה זכית לצאת ממצרים, ועתה האם אתה ממשיך להודות ולהלל כל רגע על מה שזכית לצאת?... **הלוא כמה צריכים לשמוח, להלל, לשבח ולהודות: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה שֶׁהִצַּלְתָּ אוֹתָנוּ! תּוֹדָה שֶׁיָּצָאנוּ! וַאֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמֹר עָלֵינוּ!'...**

ואת זה צריך האדם לחקוק היטב בדעתו: זכית כבר לצאת מאיזו צרה, כבר עתה עליך להוסיף תפילות: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַל תְּבִיאֵנִי עוֹד פַּעַם לִידֵי נִסָּיוֹן!'**... וכי אתה מובטח שתמיד תהיה שמור מזה?... קיבלת איזה 'חוזה' שאתה כבר שמור לעולם?... לא ולא! ומה אתה **'כן'**

ט. מי שקורא קצת מהסיפורים של השואה - ה' ישמור את עם ישראל, ולא תקום פעמיים צרה - כשבאו החיילים לשחרר את המחנות [אם זה האמריקאים וכו'], והתחילו לשחרר את כל האסירים שהיו שם, האסירים לא ידעו מה קורה איתם... הם תהו: **'באמת אנחנו עכשיו בני חורין? הולכים עכשיו לצאת? לא ירו בנו כשנצא?'**... וזכו לצאת מן המיצר!

ואכן, גם אז היה ניסיון גדול להחזיק מעמד היטב, ושאדם ידע "מי גאל אותך" - הרי הקב"ה גאל אותך, ועכשיו תתחיל חיים חדשים! זה היה ניסיון נוסף בשבילם, אבל למעשה, השחרור היה כמו ביציאת מצרים - לפתע פתאום יוצאים **'בריש גלי'** - כל השערים נפתחים, כל החומות נופלות, ויוצאים! ואיזו שמחה היתה להם...

צריך לעשות? הנה יצאת מן המיצר - **'תּוֹדָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!'** - אדם נותן תודה להקב"ה, ותיכף ומיד מבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּשְׁמֹר אוֹתִי הָלְאָה! אֲנִי יוֹדֵעַ כְּבָר "צָרָה" מַהִי, אֲנִי כְּבָר טָעַמְתִּי אֶת טַעַם הַמְּרִירוּת הַזֹּאת, וְהִרְגַּשְׁתִּי אֶת כָּל הַחֹשֶׁךְ הַזֶּה, אָנָּא שְׁמֹר עָלַי שֶׁלֹּא אַגִּיעַ שׁוּב לִידֵי זֶה!'**...

ובעת יציאת מצרים היתה התרשלות בכל זה... לא זכו לקיים את זה... ולכן הביאם הקב"ה ל'מבוי סתום', וכפי המשל המפורסם של המדרש (זה מדרש הן בשיר השירים והן בפרשת בשלח), שהיתה בת מלך שנעשתה ברוגז על אביה המלך, והפסיקה לדבר איתו[י].

המלך היה שרוי בצער גדול מזה, ולפתע נפל בדעתו פתרון נפלא... הוא לקח כמה מהבריונים של הארמון, וציווה עליהם שייכנסו אל הארמון באמצע הלילה, וייגשו אל החדר של בתו, ויפרצו לתוכו ויעשו 'חטיפה'.

שמחו מאד הבריונים - הרי זו המלאכה שלהם, וגם משלמים להם על זה - למה לא... ואכן, הגיעה העת והשעה, ופרצו בפתאומיות לחדר בת המלך...

לפתע נשמעות צעקות מן החדר: **"אבא, אבא! הצילו, הצילו!"...** - בת המלך צעקה לאביה המלך שיושיעה מידי השודדים...

שמח כ"כ המלך לשמע קול בתו, וענה ואמר: **'בתי היקרה, כמה אני שמח שאת זוכרת אותי... כמה שמחה בשבילי לשמוע את הקול שלך!'**.

אומר המדרש: כן היה ביציאת מצרים וקריעת ים סוף; ביציאת מצרים, עם ישראל זכו ל'גילוי שכינה', והיו שרויים בשמחה גדולה וכו', אבל באלו הימים[כ] אחר היציאה ממצרים - לא עשו את מה שהיו צריכים לעשות, ומה אפוא היה מוטל עליהם לעשות? הם היו צריכים לשבת ביחד, ולעשות סעודות של הודיה - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה!'** ולבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּשְׁמֹר עָלֵינוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה עוֹד הַפַּעַם, חַס וְשָׁלוֹם, דָּבָר כָּזֶה!'** - אבל הם לא קיימו את זה, הם חשבו ש"הכל בסדר"... ולכן הקב"ה הביא אותם לכזה **'מבוי סתום'** - היו סגורים מכל הצדדים, אין לאיפה לברוח... מצרים אחריהם, בשני הצדדים יש מדבר מלא חיות רעות,

---

י. ואכן, זה צער גדול מאד, ורואים את זה לפעמים, שיש איזה ילד ילדה שלא מדברים עם ההורים, ואי-אפשר לתאר את הצער הזה! **כמה אדם צריך להיזהר בכיבוד אב ואם, שלא לגרום איזה צער להורים - לא לצער אבא ואמא! ואפילו שעובר מה שעובר וכו', אבל לדבר צריכים תמיד! תמיד להחזיק קשר, תמיד לדבר מילים טובות, ולשאול בשלומם וכו'. איך ייתכן שאדם יהיה ברוגז על הוריו - "אבא שלי עושה כך וכך; אמא שלי עושה כך וכך"... זה גורם צער גדול להורים!**

כ. זאת לא היתה תקופה ארוכה, אלא ששה ימים בלבד, כי היום השביעי הוא כבר 'שביעי של פסח'.

נחשים ועקרבים, ולפניהם עומד הים - שלתוכו אף-אחד לא חשב להיכנס... אף-אחד לא שיער בדעתו שמיליונים אנשים ייכנסו בתוך הים... אין אפילו מה לחשוב על זה... אלא זה אומר: 'בואו נלחם חזרה במצרים', וזה אומר: 'בואו נלחם בנחשים ועקרבים שבמדבר'... - כל מיני דברים שלא היתה בהם שום משמעות... אבל לתוך הים - אף-אחד לא חושב להיכנס... זה ממש 'מבוי סתום'!

מה עשו? "**וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'**"! משה רבינו לימד אותם: '**אין לכם פה שום עצה אלא רק לצעוק אל הקב"ה!**'... וכמו שאומר רש"י שם: '**תפסו אומנות אבותם**'; הם תפסו את האומנות של האבות הקדושים - אברהם יצחק ויעקב, שבשעת צרה צריכים לצעוק להקב"ה! זה מה שהאבות הקדושים לימדו אותנו - **רק לצעוק אל הקב"ה!** וכשאדם יודע את זה - תהא לו ישועה!

וזהו הלימוד לדורות עולם, אדם שהוא מרגיש באמת בעת צרה וצוקה, מה יעשה? יצעק על אנשים?! יצעק על אשתו?! **לך לאיזה מקום מוצנע [הר או מרתף], ותצעק אל הקב"ה! אתה מרגיש שאתה צריך לצעוק? תצעק אל הקב"ה! ואומר רבינו** (ליקו"מ ח"א סי' כא)**: זה יוליד לך את המוחין!** הרי כשאשה צריכה ללדת - יש צעקות... יש שבעים קולות של צעקות מחמת הכאבים, ואומר רבינו: אותו דבר אצל כל אחד ואחד, כשצריך '**להוליד את המוחין**' - לצאת מכל הבלבולים ומכל הדברים הלא-טובים שלו, צריכים לצעוק, אז תצעק להקב"ה!

ואדם שזוכה לזה - ובפרט אדם שיש לו שכל, ובימי צעירותו הוא צועק להקב"ה, אח"כ - הוא מגיע למה שזוכה להגיע... רבי נתן זכה להתקרב לרבינו בצעירותו [בגיל עשרים ושתים שנה], וכשהוא שמע מהעצות של רבינו, ושמע מהעניין הזה של הצעקה להשם יתברך, הוא צעק הרבה להקב"ה [כמובן, לא שהוא צעק במקום ששמעו אותו, אלא הוא הלך למקום מיוחד ושם הוא צעק להקב"ה], ועי"ז הוא זכה למה שזכה... רבי נתן זכה לקבל את כל הלימודים של רבינו, **וכל מה שאנחנו יודעים היום מרבינו זה הודות רבי נתן, שהוא לימד וכתב את כל דברי רבינו, והשאיר לנו את הירושה של רבינו...**

זה מה שקרה בעת יציאת מצרים, שהקב"ה הביא את עם ישראל לכזה מצב, כדי שידעו היטב: פה אין עצה אחרת אלא רק '**אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר**'! מה שהמצרים אמרו "**אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי ה' נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם**" - 'אנחנו צריכים לברוח עכשיו' [ובאמת זה היה כבר מאוחר מדי... לא היה להם לאיפה לברוח...], עם ישראל עכשיו הבינו: אין לנו עכשיו שום עצה אחרת, אלא רק לברוח אל הקב"ה - "**וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**

אֶל ה'"!

וכך קורה לכל אחד ואחד, וכמ"ש (משלי יט, כא) **"רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ"** - יש לו לאדם כל מיני 'תוכניות' ו'סידורים' שונים, וחושב "הישועה שלי תבוא ממקום פלוני ובדרך פלונית" וכו', **והישועה תמיד מגיעה ממקום שלא 'חלמת' ולא תיארת ולא שיערת בכלל! זו המציאות...**

אדם יכול לדעת זאת על עצמו - אם זה נוגע לגבי זיווגו, אם זה לגבי הפרנסה שלו, אם זה בענייני שלום הבית שלו, כך הוא בכל ענייני האדם, זה דבר שכולל את הכל! אדם יש לו כל מיני 'פטנטים' וכל מיני מחשבות מאיפה תהא לו ישועה, אבל למעשה, זה מגיע ממקום שהוא לא 'חלם' על זה בכלל!

וזה מה שהיה בים סוף, **אף אחד לא 'חלם' שהים ייבקע!** למה לחשוב אפילו מדבר כזה?... הרי זה לא טבע העולם, וזה לא דבר שמובן עפ"י השכל, ולכן לא 'התחילו' אפילו לחשוב מזה... אבל דייקא משם הגיעה הישועה! משה רבינו אומר: **"וְיִוָּשַׁע"** - ליסע!

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' קצח): **'כְּשֶׁאָחָד צוֹעֵק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אוֹמְרִים לוֹ לְסַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (שְׁמוֹת יד, טו) **"מַה תִּצְעַק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ"**; מה הכוונה **'לְסַע'**? יש בזה כמה פירושים, ומוהרא"ש היה תמיד אומר: **לְסַע אֶל הַצַּדִּיק!** כי הצדיק ידריך אותך אל המקום הנכון... עם ישראל יצאו ממצרים, והם עכשיו על הים סוף, ולא יודעים מה לעשות, ומשה רבינו אומר להם בשם הקב"ה: **"וְיִסָּעוּ"** - סעו! אז אתה תיסע ותלך להצדיק, והצדיק כבר ידריך אותך מה לעשות...

פירוש נוסף [שהוא בעצם אותו ענין האמור של ליסע להצדיק]: **'לְסַע'** הכוונה: **תתקדם!** אל תיפול בייאוש - 'מה יהיה איתי' וכו', וכולך מבולבל לגמרי וכו', אלא: **'אוֹמְרִים לוֹ לְסַע'** - תתקדם הלאה! תקום ותזוז!

וכשתעשה כן, תראה פתאום: מה קרה? דבר שאף-אחד לא 'חלם' עליו: **הים נקרע!** פתאום הים נקרע לשנים-עשר קרעים, וכל אחד מצא את השביל שלו - כל אחד זכה "להגיע אל המקום שהוא צריך להגיע"...

וכן הוא אצל כל אחד, שהישועה מגיעה דווקא ממקום שהוא לא 'חלם' עליו: בחור הולך לו קשה בשידוכים, והוא תוהה: 'מאיפה יהיה לי שידוך?'... לא יודע מה יהיה... העיקר שלא ייתייאש! יתקרב לצדיקים, יקשיב לדבריהם - כל מה שהם מחזקים אותנו, ונותנים לנו עצות, ויזכה לישועה! אדם אין לו פרנסה, הוא לא יודע מה יהיה אתו... וכן

בעניין שלום-בית - אדם כבר מיואש: "מה יהיה איתי"...

אם אתה תציית ותקבל, וכשאומרים לך 'לִסַּע', אפילו שאתה לא יודע 'איפה' לנסוע 'איך' לנסוע 'מה' לנסוע, אלא אתה מקשיב ומציית - פתאום הישועה מגיעה דווקא ממקום שלא 'חלמת' לעולם! - הגיע לי שידוך מאיזה מקום? אפילו לא 'חלמתי' על זה... פרנסה? שלום-בית? הרי אני חשבתי שיש לי את האשה הכי רעה בעולם... ואכן, כך יש בני אדם שחושבים, והנה 'אני לא יודע מה קרה, הביאו לה נשמה חדשה מן השמים?'... **לא ולא! זה בגללך!** כי "**כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם**" (משלי כז, יט) - הבעיה היא אצלך, ואם אתה מבין שעליך לקבל תרופות כדי שתוכל לשנות את הטבע שלי, ואכן תזכה לשנות את הטבע שלך, פתאום תראה שכל ה**מ'נ'י'ע'ו'ת'** האלו מתהפכים ל**נ'ע'י'מ'ו'ת'**...

וזה הלימוד של הימים הקדושים האלו, ועוד הפעם: אדם צריך לדעת שזה לא הולך 'בפעם אחת' - שהנה הוא 'קופץ' לתוך הקדושה, וזהו... זה הלימוד האמור - יצאנו ממצרים, וכי עכשיו הכל 'חלק' ואין יותר ממה לדאוג?... אז הנה לפתע מגיע פרעה ומצרים עוד הפעם... ומשה רבינו מלמד אותם: "**וְיִסָּעוּ**"!

והם כבר אחזו אז ביום השישי של הספירה, כי יום שביעי של פסח הוא היום השישי של הספירה - '**יסוד שבחסד**', היינו שהצדיקים מלמדים אותנו איך עלינו להחזיק מעמד, ויתקיים (דה"א טז, כג) "**בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ**" - בימי הספירה מתקיים הפסוק הזה ביותר - "**בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ**", היינו שהקדושה היא "**מִיּוֹם אֶל יוֹם**", ולא 'בפעם אחת'... "**בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם**" - יום אחד צריך לבשר ליום השני! ואכן מצד אחד הרי היה לי באותו היום איזו חלישות הדעת, ועבר עלי איזה משהו באותו היום, אבל: "**בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ**" - אני מהפך את הכל, שזה הלשון '**בַּשְּׂרוּ**', לשון **בָּשָׂר**, ואומר רבינו, שצריכים להפוך את ה'עצם' ל'בשר', שאדם ידע: '**אני יכול!**'. אומרים ב'הושענא-רבה': "קוֹל **מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר** וְאוֹמֵר" - מבשרים לאדם שיבוא משיח צדקנו, וכן כל אחד יגיע לישועה שלו! זהו: "**בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ**" - תבשר מיום ליום את הישועה! כי אם אדם יתבונן ויסתכל היטב - יראה שיש משהו טוב באותו היום, ואת זה יבשר ליום המחרת! שאדם יתבונן: 'איך החזקתי מעמד?'... - אם חזרתי אחורה, וזה גרם לי ליפול ולהתייאש, אז מה פעלתי? לא פעלתי שום דבר... משא"כ כשאני "**מבשר מיום ליום**" - מחזק עצמי 'מיום ליום'...

שזה כל העניין של **ספירת העומר**, שסופרים כל יום ויום! ומתעוררים

לבקש מהקב"ה על אותו היום. אמרנו לעיל, שצדיקים היו סופרים כמה פעמים בכל יום, היינו שכל פעם אדם מזכיר את עצמו - **"הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר"**, ומבקש על אותו היום מהקב"ה! **'הנה אני עדיין מרגיש את עצמי עמוק בשאול תחתית, אבל אני רוצה להתקרב!'...** וכאמור, זה לוקח זמן... זה לא ביום אחד... ישנם ארבעים ותשעה ימים...

ולפי מה דאיתא בדברי האר"י הקדוש, שמסביר גבי ענין מ"ט שערי טומאה שעם ישראל היו שרויים בתוכם בעודם במצרים, והקב"ה הוציא אותם מהם, וכתיב: **"וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ"**, אומר האר"י הקדוש: **אם היו נשארים עוד רגע אחד במצרים, כבר היו נופלים בתוך 'שער החמישים' של הטומאה, שעל זה כתיב** (משלי ב, יט) **"כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן"**... משם כבר לא יוצאים... אם אדם נפל כבר בתוך שער החמישים, השם ישמור, זה כבר לא פשוט... אבל הקב"ה נגלה עליהם 'ברגע הראשון', ויצאו!

אולם, וכי מעתה הכל 'פשוט' ו'חלק'?... וכי מעכשיו הכל "וורוד"?... לא ולא... עכשיו סופרים **כל יום** - עוד הפעם ועוד הפעם, עד שמגיעים לשער החמישים של הקדושה - שזה חג השבועות.

וימים אלו של ספירת העומר, הם שבעה שבועות מיוחדים מאד, וכמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' עג), שיש אפשרות לאדם למצוא את השער שלו ואת המקום שלו כדי לחזור בתשובה; ואכן, לא "במכה אחת", זה לא הולך ככה... אלא לאט לאט ובסבלנות! אל תהיה כמו בני אפרים, שהם דחקו את השעה ואמרו "אנחנו מוכרחים כבר לצאת!"... - אבל הצדיק אמר לך לא לדחוק את השעה, ולא לצאת עכשיו, ואתה מתעקש "לא, אני מוכרח, אני בורח ממצרים"... אז מה יהיה אח"כ?... ובאמת הם היו במשך שנים רבות "עצמות יבשות", ויחזקאל הנביא בא אח"כ והחייה אותם!

שזה מה שקורין בשבת חוה"מ פסח, שהחייה אותם יחזקאל הנביא, ו**'יחזקאל'** נקרא ע"ש **'התחזקות'**, והוא גילה את כל מעשה המרכבה - **"הָיֹה הָיָה דְּבַר ה' אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן"**, וכמ"ש: **"וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹקִים"**; ורבי נתן אומר: **נִ'פְתְּחוּ הַ'שָּׁמַיִם וָ'אֶרְאֶה מַ'רְאוֹת אֱ'לֹקִים** - ר"ת **'אמונה'**, יחזקאל הנביא גילה כזאת אמונה! ואיפה? **"עַל נְהַר כְּבָר"** - בחוץ לארץ! ואומר הזוהר הקדוש (בפרשת בשלח, וקשור לקריעת ים סוף), שהוא גילה זאת דייקא בחוץ לארץ כדי לחזק את נשמות ישראל שהיו כבר בגולה אחר חורבן הבית, וכבר התייאשו... חשבו לעצמם: 'השליכו אותנו לחוץ לארץ'... ואמנם עיקר נבואתו היה בארץ ישראל,

אבל כדי לחזק את נשמות ישראל, נגלה לו הקב"ה ליחזקאל הנביא גם בחוץ לארץ, והוא היה הנביא הזה שהחיה את ה"**עצמות היבשות**" האלו, שזה מורה על גודל הכח של הצדיקים! **אם אדם רוצה באמת - אפילו אם מרגיש את עצמו כמו 'עצם יבש' - שום דבר** [כמו שאומר רבינו בתורה כ"ב, ש'עצם' ו'בשר' זה התקרבות לצדיקים], **הוא יזכה לקבל חיות!**

שזוהי ההתחזקות הגדולה של יחזקאל הנביא - שהפיח חיים חדשים באותם "עצמות יבשות", ואם השנה לא קורין את ההפטרה הזאת, הבה ונסתכל במילים הקדושות של הפסוקים: "**וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ וְרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה**" - הכל מתחיל לחיות מחדש! ואמנם עדיין "**וְרוּחַ אֵין בָּהֶם**", אבל: "**וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ כֹּה אָמַר ה' אֱלֹקִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ**" - תפיח רוח באלו ההרוגים! "**וְהִנְּבֵאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד**" - שבו אל החיים!

ועיקר כל הסוד מונח בפסוק הבא: "**וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה**" - אתם חושבים שהיה פה שבט אפרים בלבד? לא כן, אלא: "**כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה**" - זה כל יהודי! כל אחד ואחד הם העצמות האלו! "**הִנֵּה אֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ**" - הם טוענים: 'אנחנו חתיכת עצמות יבשות'... "**וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ**" - הם מיואשים: 'זהו זה... אין כבר מה לדבר'... זה "**כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל**"!

וממשיך: "**לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹקִים הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם**" - שזה בדיוק מה שהזכרנו לעיל, שאדם מרגיש כבר כאילו הוא בתוך הקבר... בבחינת "**רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ**"... והנה אומר הקב"ה: אני פותח את קברותיכם "**וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' בְּפִתְחִי אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם**" - איזו התחזקות מקבלים כשקוראים את ההפטרה הזאת!

ושוב נדגיש: מי היו אותם ה"עצמות היבשות"? אנשים שדחקו את השעה - 'אני רוצה כבר עכשיו! מידי!'... - אדם אומר: 'אתה אומר שאפשר שיהיה לי שלום-בית? תראה לי מופת! תעשה בבית שלי שלום-בית ביום אחד'... 'אני צריך לצאת מהשתייה שלי ומהסמים רח"ל? אני רוצה! אבל תראה לי כזה מופת שזה יהיה 'בפעם אחת'!... אבל זה לא הולך ככה, **אין דחיקת השעה!**

אלא מאי? תתחיל לקבל עצות, תתקדם לאט לאט, עוד יום ועוד יום, ובכל יום

תתחיל מחדש, והנה פתאום תראה 'רגע, ב"ה זכיתי לעוד יום ועוד יום'... ואפילו אם בתוך אלו הימים יש שוב ירידה - לא מתייאש, שזה כל ענין ימים אלו - כפי שהזכרנו, העניין של 'קטנוּת', ועוד הפעם 'גדלוּת', ואח"כ 'גדלוּת ראשון', 'גדלוּת שני', והנה עוד הפעם 'קטנוּת'... ככה זה הולך... ואדם שיש לו את ההקדמות של הצדיק, אזי שהצדיק אומר לו: 'זה בסדר, לא קרה שום דבר, כך צריך להיות'... וכשהוא שומע - 'כך צריך להיות? בסדר, אז אני מאמין'... **כי אדם צריך אמונת חכמים, ולהאמין בתמימות ופשיטות - 'אם הוא אומר שכך צריך להיות, אז אני מאמין!, וממילא הוא זוכה להחזיק מעמד...**

הכלל, יכול להיות אפילו שאדם כבר הגיע לעניין כזה של "**יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ**", אבל גם הוא יכול לקבל **חיות חדשה** לגמרי!

זוהי קדושת הימים האלו, שעלינו להתעורר בהם '**לְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם**'; אדם שומע זאת ותוהה: 'לחדש את הימים "כקדם"? הלוא ה"קדם" שלי הוא לא כ"כ יפה'... אבל לא מדברים מן ה"קדם" הזה, אלא "קדם" היינו כמו שאומרים ב'שבע ברכות': "שמח תשמח רעם האהובים כשמחך יצירך **בגן־עדן מקדם**" - זהו ה'**קֶדֶם**' האמור, שהיית בגן־עדן, וכדברי רביז"ל בתורה קפ"ח הנ"ל: כשהיית למעלה בעולם הנשמות, אז ה'**קֶדֶם**' הזה היה טוב מאד... הראו לך את הכל! והנה נולדת לזה העולם, ושכחת... ואם אדם זוכה, והוא נולד למשפחה חזקה, ושומרים עליו ומחנכים אותו בחינוך טוב, אז יכול להיות שיהיה לו קצת יותר קל להחזיק מעמד, מחמת שקיבל חיזוק וחינוך טוב, אבל לא כל אחד זוכה לזה... וממילא כשהוא יצא לאוויר העולם, ונשכח ממנו הכל, הוא מצא את עצמו במדבר שממה... בפרט אם הוא נולד לממשפחה לא כ"כ חזקה - מה הוא יעשה? הוא כבר ירד וירד כ"כ...

אבל גם אדם כזה, ביום שהוא יחליט בעצמו "**זהו! אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ - אני מתחיל מחדש! אני מאמין בדברי הצדיקים!**", הרי חזקים עליו דברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' קיב): '**אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִין לְקַלְקֵל, תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִין לְתַקֵּן**'; ובזה רבים השואלים: 'וכי אני צריך "להאמין" שיכולים לקלקל? הרי אני יודע זאת היטב... אני 'יודע' בנפשי כמה קלקלתי... ולכאורה 'אמונה' שייכת בדבר שהוא לא נראה לעין, ולא מובן לכתחילה"... אבל התשובה היא: **כל מה שאתה חושב שקלקלת - אתה ג"כ לא 'יודע'!** כי אלו דברים רוחניים שאין לנו הבנה והשגה בהם... ואמנם למה אתה כ"כ שבור ממה שעברת? כי בעצם יש לך נשמה קדושה, ואתה מרגיש שבאמת משהו לא בסדר... אומר רבינו: '**תאמין שאתה יכול לתקן**' - תאמין שאתה יכול

להתחיל מעכשיו לחזור בתשובה! ומעכשיו תיקח עצמך בידיים! ולא משנה איפה אתה נמצא, עכשיו **"תאמין"** שאתה יכול לתקן, ותזכה להגיע לכאלה דברים שבאמת לא 'חלמת' עליהם...

זו ההתחזקות של ימים אלו.

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להתעורר, להחזיק מעמד, ולקחת את הלימודים הקדושים של ימים אלו, שהם **'ימים של רפואה'** - בימי פסח הקדושים אוכלים את המצה, ואנחנו עכשיו כמו ב"טיפול נמרץ"... נותנים לנו את המצות שבעה ימים, וזה כמו 'מרשם' שניתן לנו לשבעה ימים, ואי־אפשר לומר "אקח את זה עוד מעט... לא עכשיו'... **הרופא נתן לך את זה עכשיו - שבעה ימים!** הוא עשה עליך 'אבחון', ולפי ה'אבחון' הוא ראה שעליך לקחת ה'מרשם' הזה - באותו המינון, וכך אתה תבריא! אתה תהיה הכי בריא! אבל בלי חוכמות... **אוכלים מצה שבעה ימים, ומתפללים להקב"ה, ושמחים בזה!**

וכל זה יחד עם כל הטיולים של חוה"מ, שאכן צריכים שיהיה שמחה במשפחה, ולצאת קצת לטייל, וכתוב בפירוש בירושלמי (מסכת חגיגה), שהרי אסרו את המלאכה בחוה"מ [מלבד 'דבר האבד', מלאכה רגילה אסורה בחוה"מ], כדי שיהיו פנויים לתורה ותפילה, כי בזמן רגיל - אדם קשה לו, והוא טרוד ועסוק, ועל־כן ניתנו ימי חוה"מ שאסורים במלאכה, ויהיה פנוי לתורה ותפילה. אומר הירושלמי: החכמים ראו שהתחילו בני־אדם לבזבז את הזמן היקר של חוה"מ, והיו כאלה שרצו מחמת כן להתיר את המלאכה... אבל אנחנו ב"ה זוכים להיות מקורבים לרבינו, ויודעים היטב שאכן יכולים לשמח את המשפחה, וללכת למקומות טובים[ל], עושים איזה טיול בשביל ילדים, **אבל לא שוכחים את העיקר - אלו ימים קדושים שאנחנו בטיפול עם הגופים והנשמות שלנו, וצריכים לאכול מצה בשמחה, לברך להקב"ה, ולבקש את הקב"ה שנזכה לפעול כל הישועות!**

ובפרט כשמגיע יו"ט **שביעי של פסח**, שיהיו ניסים לעם ישראל בכל העניינים, כל אויביהם ושונאיהם 'בְּתְהוֹמוֹת טְבַּע' - שכל הגויים יקבלו את הסוף שלהם! עם ישראל יעלו מעלה מעלה בעזרת השם, יזכו ל'גילוי שכינה', משיח צדקנו יבוא, ותהא הגאולה השלימה!

ל. כמו למשל שזכינו ב"ה במתנת חינם לעלות לירושלים עיה"ק.

breslev.shely@gmail.com